

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Primam, & Secundam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Appellationvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98587)

Supponatur in facto, quod duo testes deposuerunt vidisse Titium se commisscentem in fornicatione cum Berta, & dicunt, se successivè vidisse vnum, post alium per rimulam, seu per foramen prædictos coeuntes. Et videtur, quod testes non sint, sed quod possint de singularitate argui.

- I** Contrarium est verum, & communiter tenetur, nam cum fornicationis actus, sit actus successivus, non videtur super diversis fornicationibus deponere, sed super vna tantum. Item quod sit incontinèti vnum post aliud, dicitur fieri simul, & sic erunt testes, & eorum dictis resultabit plena probatio, ut notat gl. in l. antiqui in verb. eodem tempore ff. si pars heredit. petat. & in l. heredes in fine ff. de testam. & ita determinat gl. ab omnibus communi consensu admitta in cap. nihilominus in verbo simul. 3. qu. 9. cum qua ibi transeunt Archidiaconum. 1. Dom. de Sancto Gemin. col. 2. num. 5. vers. nota, quod quando, & post eos præpositus col. 2. ante med. vers. in eadem gl. ibi, si tamen, asserens dictam gl. communiter commendari. Bart. in l. petebatur num. 5. vers. quod facit ad questionem ff. de testam. milit. 10. And. in addit. ad Spec. in tit. de teste §. iam de interrogatorijs n. 17. vers. quid si vnus in apostill. in verb. durat Missa, & in cap. præterea, il primo num. 9. de testibus quem ibi sequitur Panormit. col. 2. num. 2. vers. imò plus dicto, Imol. col. 1. num. 4. vers. gl. in fi. & Fel. col. 1. num. 2. vers. in gl. magna, Ant. de Eutr. in cap. cum oporteat col. 5. num. 20. vers. mihi autem ad præses de accusatio. Bal. in l. quid ergo §. quod ait prætor, per illum tex. in princ. ff. de his qui not. infam. Iacob. de Aretin. in l. testium col. vltima num. 5. vers. sed è contra, & post eum Cyn. col. pen. in medio vers. sed pone, quod ad probationem adulterij, & Bal. col. vltima num. 25. vers. queritur etiam C. de testibus, & Io. Baptista Ferret. conf. 51. in causa præfenti matrimonij col. 2. num. 4. & seq. vers. nec dicitur conclusioni, ubi communem aperit.

Finis tituli Praxis Testium.

PRAXIS APPELLATIONVM.

RESOLVT. CCCCXIII.

Appellari à quibus sententijs possit in vim Conc. Trident.

- I** Enumerantur casus in quibus conceditur appellatio.

I X sess. 24. cap. 20. de reform. & ex sess. 13. c. 1. de refor. depromptum est appellationem esse admittendam in infra scriptis casibus, videlicet.

Primo, à sententia diffinitiva, quæ secundum Panorm. Felin. & reliquos in rub. de sent. & re iudicata, est, quæ decidit negotium principale in iudicium deductum.

Secundo, ab habente vim diffinitivæ, quæ secundum Hostiens. in summa in tit. ecc. num. 2. est, quæ definit vnum articulum causæ substantialem, vel etiam totum negotium perimit, licet per indirectum, ut si quis repellatur ab agendo per aliquam exceptionem, iuxta terminos tex. in cap. licet de except.

Tertio, à grauamine, quod per appellationem à diffinitiva reparari non potest d. cap. 1. & d. cap. 20.

Quarto, quando ab ipsa diffinitiva appellari non potest d. cap. 1. de quibus terminis videndus est Oldrad. conf. 20. Dec. in l. quod iussit ff. de rei iudic. Marant. in vltim. parte speculi in tit. de appellat.

Aloys. Ricc. Prax. Pars I.

RESOLVT. CCCCXIV.

Quidquid per Sacram Congregationem reperiatur sancitum in materia appellationis.

- I** Ponuntur omnia ea, quæ per Sacram Congregationem Concilij declarata in materia appellationis fuerunt.

I Circa appellationis materiam nonnulla decreuit sacra Episcoporum Congregatio anno 1600. relata per Nouiss. in sua praxi cap. 87. Addit. ad Quarar. in sum. Bul. in verbo Archiepiscopi auctoritas Piasleg. p. 2. prax. Episcop. cap. 4. num. 101. quæ sunt tenoris sequentis. Ad tollendas ambiguitates, & controversias iurisdictionales, quæ inter appellationem, & prioris instatig iudices, non sine partium dispendio, cursuq; iustitiæ impedimento, & sepe cum scandalo oriuntur: sacra Congregatio causis Episcoporum præposita, facta prius relatione Sæc. Etiss. D. N. Clem. VIII. ac de Sanctitatis suæ mandato, vni vocis oraculo desuper habito in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac seruari debere mandauit, & mandat. Metropolitanis, Archiepiscopis, Primates, aut Patriarchæ, Suffraganeos, eorumque subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.

Item nec alij Superiores, etiam Nuncij, vel Legati de latere specificam facultatem maiorem non habentes, causas in Curijs Ordinariarum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, ad se aduocent, nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus, quoad alias causas eximere non possint.

Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibentur prius consiterit appellationem à sententia diffinitiva, vel habente vim diffinitivæ, aut à grauamine, quod per diffinitivam sententiam reparari non possit in casibus à iure non prohibitis, per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam, ac prosecutam.

Nec dum causæ coram inferioribus iudicibus pendet, ante diffinitivam sententiam, vel habentem vim diffinitivæ, de grauamine illato Superiores cognoscere valeant, licet citra præiudicium cursu causarum, se id facere contemplantur, nec ad hunc effectum liceat eis imbibere, aut simpliciter mandare, ut ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur receptam, non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti diffinitivi, aut vim diffinitivi habentis, vel damnum per diffinitivam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcumque sint ipso iure nulla, & impune non parere liceat.

Si appellans asserat sententiam, aut appellationis exemplum culpa iudicis, à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitiō cedenda, sed ijs tantum, ad quos pertinet, iungi poterit, ut soluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur, caveat tamen index à quo, ne si vere appellatum fuerit in casu appellabili, iterum aliquid in præiudicium appellantis attentet, etsi per actum publicum, aut per testium depositiones consiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta, possit index appellationis adicere, ne iterum aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretorum sac. Conc. Trid. aut visitationis Apostolicæ appellationes à metropolitanis non recipiantur, nec si Episcopi virtute eiusdem sac. Conc. procedant vti Sedis Apostolicæ Delegati in casis quæ sub eiusdē iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nunciorum Apostolicorum auctoritate.

In causis verò visitationis Ordinariarum, aut correctio-

Q 3 nis

nis morum, quoad effectum deuolutiuum tantum admittantur, nisi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum Visitator citata parte, & adhibita causae cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensiuum.

Cum à grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, ut indebita carcerationis, vel torture, aut excommunicationis etiam comminata appellatur, non nisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine appellatio admittatur, aut inhibito, vel prouiso aliqua concedatur.

Causa appellationis pendente, appellans in eodem, quo reperitur carcerari, permanebit, quoad index, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita aliter decreuerit, & tunc, si à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuam habente, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia processuum, primae instantiae ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspitio incidat, quae iudicialiter obiciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium, ut in suo archiuo conseruentur.

Censura ecclesiastica in appellante prolata, relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non possit, nisi auditis partibus & causa cognita, tuncque si constiterit eam iustam esse, ad iudicem, qui excommunicauit, appellas remittendus est, ut ab ipso, iuxta sacros canones, beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamque emendationem praestiterit, obtineat: si verò iniusta esse clare appareat superior absolutionem impendat: si dubitetur, honestius est, ut ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem praefigendum, absolendus remittatur, licet etiam superior hoc casu id ipsum per se praestare iure possit.

Absolutio ad cautelam, non nisi parte citata, & visis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à iure si occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & praestita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesiae tantum, & si iuxta formam à iure praescriptam apparebit, quem ob manifestam offensam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem praestare, & si ob contumaciam manifestam expensas pariter satisfacere, & cauere de iudicio fisci coram excommunicatore, quis tenebitur, prius quam ad cautelam absoluat.

A sententia etiam diffinitiuam contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibito, aut alia quauis prouiso, quamdiu appellans in huiusmodi vera contumacia persistit, concedatur Roma in sacra Congregatione die 16. Octobris 1600. Alex. Card. Florent.

RESOLVT. CDXV.

Graumen quando dicatur irreparabile.

1. A sententia interlocutoria appellatur, quando continet grauamen irreparabile.
2. Amplia etiam si contineret grauamen, quod cum difficultate reparari posset.
3. Amplia etiam si non ex toto reparari possit.
4. Graumen irreparabile quid sit, ponitur nonnulla circa hoc.

Cum virtute Conc. Trid. loco saepius citato, à sententia interlocutoria appellari non possit, nisi grauamen contineat irreparabile, ut voluit etiam gl. in l. 2. ff. de appell. recip. glof. in cle. 1. in ver. ipso iure de heret. & disponitur in reg. 36. cancell. apostol. Rota, & ibi additio sub lit. B. decil. 58. de appell. in nouis. Lāce. ex n. 100. vsq. ad n. 107. de attetatis 2. p. c. 12. lim. 1.

Idemque est, si tale grauamen posset reparari, sed magna cum difficultate, aut prauidicio partis. Bar. per tex. ibi in l. 1. §. quatuor, sub num. 6. in fin. ff. de appell.

Felin. in cap. accepimus sub n. 5. vers. hinc est, de fi. de instr. Greg. Lopez per tex. in l. 3. in glof. à menos de grandaño, tit. 23. par. 3. Duen. reg. 52. lim. 10.

Item quando grauamen potest per diffinitiuam reparari, sed non ex toto, quia tunc quoque datur appellatio. Felin. in cap. cum super num. 17. de sent. & re iud. Petr. Sord. decil. Mantuan. 36. num. 14.

Necnon quando articulus interlocutoriae esset prauidicialis negotio principali, l. intra vitile. vbi notat. Bar. ff. de min. Bal. in l. arbitrio n. 6. ff. qui satisf. cog. Fel. in c. cum causam n. 6. vers. limita quarto, de sent. & re iud. Magon. in dec. Lucana 23. n. 6. Bald. in l. fi. sub n. 5. vers. secundus est actus. C. de relat. vbi idem dicit, quando interlocutoria ingerit difficultatem circa causae decisionem. Lopez, vbi supra ad fin. glof.

Graumen demum irreparabile est omnis actus irretractabilis, & quo mandato executioni, pars grauata amplius non subleuaretur per appellationem à diffinitiuam, vel non sine difficultate, & prauidicio subleuaretur, ut patet ex deductis per de Franch. dec. 139. & Capp. Thol. decil. 431. Bald. lastred. decil. 469.

Causae continentes grauamen irreparabile, sunt, videlicet.

Primus est indebita carcerationis, quare ab eo appellari potest, ut censuit Sacra Congreg. per haec verba. An quod decreto sacri Conc. Trid. sess. 13. c. 1. de reform. & alio sess. 24. cap. 20. de reform. dicitur de grauamine, quod per appellationem à diffinitiuam reparari non potest, intelligi possit, & debeat de grauamine indebita carcerationis. Sanctissimus D. N. audita relatione Congregationis Concilij declarauit ita esse intelligendum, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse, & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec index appellationis causa cognita aliud iusserit. Carcerari sine processu appellatio à Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediatur executionem correctionis eadem Sacra Congregatio censuit, quae declaratio refertur per Addentem ad summ. Bullar. in vers. Archiepiscopi auctoritas in appellationibus lit. I.

Secundus excommunicatio, suspensio, interdictum. Duen. reg. 52. Franch. de appell. cap. super eo 2. not. Rebuff. in concord. tit. de iriuol. appellat. & si appellatur, non suspendit, cap. pastoralis de appell.

Tertius decretum torture, quare ab eius comminatione datur appellatio, quotiescunque enim index comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo executioni mandato, graueretur pars irreparabiliter, potest appellari, ita hodie procedit tex. in c. cum cessante de appell. & à tali futuro grauamine appellari posse, tenet Bart. in d. l. 2. ff. de appell. recip. & ius ciuile, & ius canonicum concordat cum hac dispositione concilii. Nauarr. conf. 2. de appell.

Quartò decretum, per quod index declarat se competentem Bald. in auth. habita n. 28. Cne fil. pro pat. Natt. conf. 172. n. 1. Guid. Pap. quaest. 10. num. 1. vbi dicit, intelligi non solum quando expresse pronunciat super competentia, sed etiam tacite per processum ad vltiora. Menoch. de adipisc. possess. remed. 4. n. 822. & seq. Ratio est, quia hoc casu grauamen non potest reparari per appellationem à diffinitiuam, ideo non mirum si prius succurrendum est, quasi iurisdictionis defectus omnes alios excedat, tali enim pronuntiatione appellatur, cum trahat secum executionem, & prauidicium, quod non potest reparari in appellatione à diffinitiuam. Hond. qui utroque casu loquitur conf. 27. n. 20. & 21. lib. 1. post Bart. in l. ante sententiam n. 13. de appell. recip. Roland. conf. 33. n. 3. lib. 4. Praefertim, quia habet vim diffinitiuam, secundum distinctionem, de qua per Aufer. ad decil. Capp. Thol. 48. num. 3. & 4. vbi intelligit, quando profertur à Delegato, secus ab

ab Ordinario, quo casu decretum super incompeten-
tia non habet vim diffinitivam. Rom. conf. 338. Bal. in
cap. significantibus de off. deleg. n. 1.

Quintus decretum admissionis iniustæ articulorum
partis aduersæ, seu à non admissione articulorum, &
probationis, aut exceptionis ipsius partis appellantis.
Rota decil. 44. sub n. 3. de appell. in nouis. Franch. in
cap. interpositas sub n. 4. vers. septimo de appell. Ma-
seard. de prob. concl. 131. sub n. 5. Lancell. de atten. 2.
p. c. 14. lim. 1. n. 42. & 45. in nouiori impressione, Cor-
neus conf. 35. volu. 1. Surd. in decil. Mantuana 36. ex
num. 17. & inferius n. 267.

Sic etiam fuit resolutum in Rota, teste Caputaq. de
cif. 38. p. 1. & decil. 37. n. 1. & per totam, p. 3. quod erat
attentata, & nulla sententia lata post appellationem
interpositam à coarctatione dilationum à iure præ-
scriptarum, cum tali casu appellatio ab interlocuto-
ria sit legitima.

Sextus, decretum denegationis copię actorum, l. 2.
C. ut lite pend. Duen. reg. 52. fallent. 5. Azeued. l. 3. tit.
18. lib. 4. de veritate tamen me remitto.

RESOLVT. CDXVI.

Decretum inhibitionis, item quod acta transmittat,
quomodo, & quando per iudicem appellatio-
nis sit faciendum.

1 *Iudex appellationis tunc potest inhibere, cum de deuolu-
tione constat, & quid in interlocutorijs.*

2 *Decretum Conc. Trid. circa præstatam conclusionem.*

3 *Vbi dubitatur de incompeten-
tia iurisdictionis, an scilicet
appellatio recipienda sit, iudex appellationis non po-
test inhibere.*

1 **Q**uando iudex, ad quem est appellatum, possit
inhibere, siue à diffinitiva, siue ab interlocu-
toria appellatum sit, tractatur in cap. non solum, &
in cap. Romana §. si verò, cum §. sequent. de appell. in
6. nempe cum de deuolutione constat, item in interlo-
cutorijs, cum iudex recepta appellatione saltem ex
causa probabili de veritate eius incipit cognoscere,
idest iam deuoluta, & acceptata causa appellationis,
vt pulchrè per Arer. in conf. 20. col. 3. & in conf. 33.
vbi dicit, ante citationem appellati, & receptionem
appellationis non esse inhibendum, quia cognitio, an
sit iudex, debet præcedere omne exercitium iurisdic-
tionis, cap. super literis de re scriptis.

2 Et iuxta præfatam opinionem sancit Conc. Trid.
sefs. 22. c. 7. de reform. ibi, in concedendis inhibitionibus
post appellationem seruare tenentur formam, & tenorem
sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentijs Quarti,
quæ incipit Romana.

3 Ex quibus omnibus inferitur primo, quod quando
in puncto incompeten-
tiæ obijciatur dubitas, quod iurisdic-
tione reddatur dubia, interim non est inhibendum
donec cognoscatur de iurisdictionis veritate, vt not.
Innoc. in cap. dilectus de præscrip. vbi generaliter re-
fert, quod iudex appellationis pendente cognitione,
an appellatio sit recipienda, nunquam inhibere debet,
vt refert quoque fuisse in Camera Imper. decilum Mi-
sing. cent. 3. obser. 87.

Inferitur secundo, quod quando est appellatum in
casu, in quo appellatio prohibetur, vel quia causa
est iniusta, vel appellatio friuola, & frustratoria, non de-
bet iudex ad quem inhibere, nisi prius adhibeat causæ
cognitionem super iustitia appellationis, alias inhibi-
tio nõ valet. Spec. tit. de appell. §. de offic. vers. sed que-
ritur, & Felin. in c. dilectus 2. col. penul. de re scrip. per
tex. in d. c. Rom. §. si verò, & §. si autem, & ibi Gemin.
Item semper debet fieri inhibitio parte citata, alias nõ
valet, vt per Alex. conf. 91. col. penul. lib. 2. & eundem in

l. Titia in fine, ff. solut. matrim. vbi dicit hanc esse cõ-
munem opinionem. Idem in l. 4. §. cõdemnatum col. 4.
ff. de re iudic. & glos. in l. si opus ff. de no. op. nunc. Vi-
de dicit singulariter Abb. in c. cum venissent in 4. not.
de rest. in integ. quod inhibitio iudicis contra ius facta
non inducit nullitatem actus postea gesti.

Limitatur supraposita conclusio quatenus loqui-
tur de modo, & forma proponendi literas inhibitoria-
les dupliciter, &

Primò nõ procedere in Camera Imperij in qua quo-
ties de iurisdictione saltem ex narratione appellantis
constat, inhiberi solet, siue à diffinitiva, siue ab interlo-
cutoria (modo appellabili) prouocatum sit, & quando
post inhibitionem procedit iudex à quo, illa tanquam
attentata reuocatur, vnde latè de hoc Spec. tit. de
appell. §. officium iudicis ad quem, & §. seq. vbi mate-
riam attentatorum vberissime tractat, licet satis con-
fusè, & quando attentata debeant reuocari, & in libel-
lo peti, vide Bart. in l. chirographis §. adeo ff. de admi-
nistrat. tutor. & Guid. Pap. conf. 4. & 66. n. 6. & 7.

Secundò in casu alleg. L. ap. 60. col. 2. in fin. dicentis
dispositionem text. in d. c. Romana, debere procedere,
vbi tractatur de impediendo actum irreiterabile, quo
casu receditur à reg. iuris, ad dicta per Alex. in l. 3. §. in
amittenda nu. 6. ff. de acquir. possels. & cum, quando
imminet periculum, iudex possit inhibere, tradit latè
Felin. in rubr. de treg. & pace sub n. 12. vsque in fi. vbi
dicit ex auctoritate Rot. quod ratione imminetis pe-
riculi potest delegatus inhibere, ne quid innouetur,
etiam si causa nondum sit adeo recepta, quod sit in
statu inhibendi.

Ad hæc insuper notandum, quod vt literæ inhibito-
riales valeant, & suos operentur effectus, quatuor cõ-
currere debent, secundum Costa de remed. subsidia.
remed. 16.

Primum dependet à iurisdictione inhibentis, seu iu-
dicis, coram quo lis pendet, cuius etiam est cognitio,
an sit iusta, vel subreptitia, nec ne, Surd. conf. 424. n. 31.
46. & 51.

Secundum est, quod non sit limitata, quoniam inhi-
bitio respectu vnus causæ, non extenditur ad aliam
causam. Paris. conf. 39. n. 28. vol. 1. Mago. Rot. Florent.
decil. 128. n. 13. & Rot. Roman. decil. 641. n. 11. p. 1. in
nouissim. & verba determinata ad causam, ad perso-
nam, vel locum, vel tempus, non extenduntur. Bald.
confil. 339. volum. 1. nisi commissio haberet clausu-
lam, quam, & quas, Rota Romana decil. 785. n. 2. p. 2.
in nouissim.

Tertium est, quod sit concessa ei, cuius interest, ea-
dem Rot. Rom. dec. 796. n. 3. p. 1. in nouissim.

Quartum est, quod duret officium iudicis inhiben-
tis, quandoquidem finito officio expirat inhibitio, l.
vlt. ff. de pæn. Afflic. decil. 290.

Quibus casibus concurrentibus inhibitio siue iusta,
siue iniusta timeri debet, l. 1. §. 1. ff. de no. oper. nunc.
Rot. Rom. annot. loc. & Verall. decil. 92. cum seq. p. 2.
Cæsar. de Grasis. decil. 109. in fin. de appell. Rimald.
iun. conf. 821. n. 18. vol. 7. Vestr. in sua prax. lib. 8. c. 4. n.
10. ideo appellandum est, alioquin transit in iudicatu,
cum præsumatur pro iudice, & contra contumacem,
Alex. confil. 4. volum. 4. Corn. conf. 292. in fin. volum.
3. Bero. conf. 114. vol. 3. Menoch. conf. 892. Marant.
conf. 61. num. 12. Gayl. lib. 1. obseruat. 144. Mynsing.
centur. 3. obseruation. 87. Couarruia præf. qua-
stio, cap. 24. num. 3. Contard. ad l. vnic. q. 5. cap. 1. de
moment. possels. id quod intelligendum est de stylo
Cur. Rom. Eugen. conf. 75. nu. 11. & 12. cum seq. alias
de iure communi inhibitio iniusta, seu inualida, non
est metuenda, etiam sine appellatione, cap. non solum
de appellat. in 6. Eugenius d. conf. 75. nu. 68. Surd. conf.
424. n. 32. cum seq. volum. 3. Lancellott. de attentat. c.
20. amplia. 11. nu. 5. & limit. 1. Farinac. conf. 17. num.
24. vol.

24. vol. 1. & in addit. littera H. ubi ſubijcit duos caſus, in quibus nec de ſtylo Rotæ ſeruanda eſt inhibitiō, veluti quando per calumniam fuiſſet impetrata, ſeu notoriè conſtaret de iniuſtitia, & quando commiſſio fuit ſignata cum clauſula, prout de iure.

RESOLVT. CCCCXVII.

Claufula in his ſcriptis an ſit neceſſaria in libello appellationis ab interlocutoria.

1 Appellatio debet fieri in ſcriptis.

2 Clauſula in his ſcriptis non eſt neceſſaria in libello appellationis.

1 **E**X diſpoſitione tex. in cap. 1. de appell. in 6. ſanci- tū fuit, appellationem proponendam eſſe in ſcrip- tis, quod quidem procedere tantummodo in ea, quæ fit ab interlocutoria docuit Franch. cit. c. 1. n. 5. verſ. in ea gl. poſt Archid. ibidem nu. 12. & Ant. de Butrig. n. 6. & voluit etiam Balb. in decif. 29. & Rota diuerſ. in decif. 2. num. 8. part. 2.

2 Et clauſulam (in his ſcriptis) eſſe neceſſariam volue- runt Ang. in l. a ſententia §. ſi hæres autem num. 1. ff. de appell. Spec. eod. tit. §. 1. n. 2. par. 5. Caſtr. in l. 2. §. libelli n. 2. circa med. ff. eod. tit. Burſar. conf. 2. nu. 3. & 8. vol. 1. Cephal. conf. 23. eod. vol. Menoc. conf. 123. vol. 1.

Cæterum ſecundum Rot. diuerſ. citat. dec. 2. n. 8. ha- betur præſatam opinionem de iure non ſubſiſtere: & ratio eſt, quia cap. 1. de appell. in 6. nulla fit mentio de huiusmodi clauſula, ſed ſolum ibi diſponitur appella- tionē ab interlocutoria in ſcriptis fieri debere. Tūc autem appellatio in ſcriptis fieri dicitur, quādo libel- lus appellationis ſcriptus porrigitur, vt per Franc. in c. vt debitus q. 3. n. 12. de appellatio. latē Corn. conf. 95. nu. 2. lib. 4. Marant. de ordin. iudic. par. 6. tit. de ap- pellat. n. 127. & contrarium, quod non ſint neceſſaria illa verba, in his ſcriptis, voluit gloſ. in ſimili in c. fin. in verb. illuſtrium in fi. de re iudicat. lib. 6. Franc. in dict. cap. vt debitus quaſt. 8. n. 13. & in cap. 1. n. 10. in fi. de appellation. lib. 6. Imola in d. l. a ſententia §. a ſimili n. 22. verſ. ſed certē, ubi pluribus rationibus reprobat opinionem, Angeli, qui re vera fuit ſolus in hac opi- nione, nam Caſtr. in d. §. libelli, non dicit, in libello ap- pellatorio ſcripto, debere exprimi illa verba, in his ſcriptis, ſed ſolum dicit, non eſſe appellationem in ſcriptis, ſi quis appellat vna voce, & facit in ſcriptu- ram redigi appellationē per notarium, niſi tamen no- tarius in ſcriptura adiecerit iſta verba in his ſcriptis appellauit. Spec. verō poſtea ſe declarat, niſi appareat illa verba ſcripta in quibus continebatur appellatio.

RESOLVT. CDXVIII.

Iudex a quo, an iudex ad quem debeat pronunciare appellationem deſertam.

1 Iudex ad quem, non autem a quo, pronuntiat appella- tionem deſertam.

1 **I**N hac quæſtione reſponſio eſt cum diſtinctione, vi- delicet, quod aut fuit aditus iudex ad quem, & co- ram eo appellatio fuit introducta, & tunc ad eum ſpe- ctat ſuper deſertione pronunciare, aut verō non fuit aditus, & tunc, cum nulla facta fuerit inſtantia co- ram eo, non poteſt hoc facere, quia deſt petitio, & ita quoque diſtinguendo videtur velle Ang. in l. eos in fin. verſ. tu tene. C. de appellation. ubi quod ſecundum hu- iusmodi diſtinctionem eſt intelligenda opinio gl. ibi in verb. vel iniuſtam, & Bart. ibid. in princ. col. fin. num. 8. verſ. quæro quid ſi tempore, & ſequitur Felin. in cap. ex parte il ſecundo col. 5. verſ. declara primo num. 10. de reſc. Caſtr. in l. ſi præſes in fi. Cod. quomod. & quād.

iud. & ita eſſe tenendum dicit Alex. conf. 104. in princ. lib. 5. verſ. & iſtam opinionem Grauat. ad Veſtr. c. vlt. lib. 8. num. 29. Afflict. rubric. 5. de appellation. num. 14. ad med. ſuper conſt. regni, ubi etiam citat. Butr. in c. tuam de ordin. cognit. Et ratio eſt, quia propter inhi- bitionem ligantur manus iudicum cap. non ſolum de appellatio. & ſuper deſertione appellationis, quando requiritur ſententia, vide Rotam dec. 25. de appellat. in nou. & Seraphin. decif. 565. num. 9. par. 1. ubi n. ſeq. etiam traditur an, & quando huiusmodi ſententia di- catur interlocutoria, item quæ tempora deducan- tur, ne appellatio dicatur deſerta, vide eundem nota- bilitate in dec. 362. part. 1.

RESOLVT. CCCCXIX.

Quis teneatur producere acta, appellans, an verō appellatus.

1 Appellans, an appellatus teneatur producere acta.

2 Concluditur contra appellantem.

3 Appellans tenetur ſuis expenſis producere acta.

4 Ampliatur dupliciter num. 2. 3. & 4.

5 Limitatur num. 5. & 6.

7 Allegans nullitatem tenetur exhibere omnia acta.

1 **C**ommunis eſt diſtinctione DD. in l. hi, qui ad ciuilia C. de appellationibus, victori incumbere onus probandi ſe iuſtitiam fouere: vnde ſecundum Cin. & alios de quibus per Surd. in dec. 327. nu. 2. appellatus debet oſtendere, quia quod ſententia pro ſe lata fuerit iuſta, non dando nouas probationes, ſi non vult, ſed producendo acta iā geſta ex quibus dicit Gratian. lib. 1. diſceparationū forenſium c. 121. n. 2. quod ille, qui eſt originaliter actor in cauſa principali, remanet actor in cauſa appellationis, per quam nihil immutatur l. 3. C. de appellat. & ſufficit appellanti docere ſe ex iuſta cauſa appellaffe, & infra legitima tempora c. Romana §. ſi verō eod. tit. in 6. ita vt de prædictis dicatur ſuf- ficienter conſtare per ſolam productionem ſententia, vt voluit quoque Cyn. in l. per hanc quaſt. 5. in fin. verſ. aut quærimus Cod. de temporibus appellat.

2 His accedat, quod tenuit Rota, telle Verall. in dec. 128. part. 3. ubi quod petēs reuocari ſententiam, ſuffi- cit, vt producat appellationē, ſed qui inſtat pro cōfir- matione, debet producere proceſſū. & acta ſine quib. nihil ſententia probat, quāuis limitetur regula hæc in caſu dec. Caſiad. 1. de præſumpt. & Caputaq. in decif. 134. part. de quibus per Pariſ. in conſ. 38. n. 7. vol. 4.

3 Tandem pro hac eadem opinione facit, quod cum ſumus in ſentētia diſtinctiua, proinde appellatus tene- tur producere proceſſum, cum in ſentētia interlocu- toria appellans, ſiue ſit originaliter actor, ſiue reus, ſē- per debet producere acta in cauſa ad iuſtificandā ſuā appellationem Guid. Pap. in dec. 20. n. 1. & in dec. 436. concl. 7. num. 9. in fine verſiculo, & ita ſeruatur, etiam quando ſolum appellans proſequeretur appellationē, altera enim parte exiſtente contumace, iſ, qui proſe- quitur, tenetur ad exhibitionem actorum, latē Gabriel de appell. concl. 5. n. 16. poſt Aret. in c. quoniam contra concl. 9. verſ. pro intellectu de probat.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, con- trarium eſt in praxi tenendum; cuius obſeruantia ratio ex duplici capite deducitur.

Primò ex diſpoſitione Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 20. ubi ſi quis appellauerit, in caſibus a iure permiſſis tenetur ſuis expenſis transferre acta omnia coram Epilcopo geſta ad iudicem appellationis.

Quæ præſata diſpoſitio locum ſibi vendicaret, etiā quod reus nollet vtī, & intenderet nouum proſequi iudicium, vt tenuit Rota in vna Valentina parochialis 13. Ianuarij 1580. coram Blanchetto,

Amplia-

Ampliatur etiam, vt procedat in actis factis partibus coram iudice delegato, Rota in vna Placentina, administrationis Sacramenti 1. Decembris 1567. coram Gipsio.

5 Limitatur nunc, & primò, vt non procedat quando causa sunt diuersa, quia licet vna dependeat ab altera non habebit locum huiusmodi productio actorum, vt est iudicium euictionis cum causa principali, in qua fuit facta euictio, Rota diuersi in dec. 445. p. 1. & fuit resolutum in eadem Rota, in vna Bursensi, sancti Sepulchri bonorum 2. Decembris 1594. coram Illustrissimo Seraphino.

6 Limitatur secundò in actis aliarum causarum præterquam causæ principalis de cuius appellatione cognoscitur, Rota in vna Toletana pensionis 22. Maij 1592. coram Illustrissimo Seraphino.

7 Secunda principalis ratio est quia, allegans nullitatem, tenetur exhibere omnia acta, vt possit argui contra sententiam, quasi tunc appellans, seu dicens de nullitate, suscipiat onus probandi sententiam iniquam, & nullam, ideo si velit obtinere, probabit suam intentionem, exhibendo processum, & omnia acta, ita Vant. de nullitat. in tit. a quo, & a quibus, nu. 20. addit. ad Guid. Pap. in cit. dec. 20. & hanc opinionem tenuerunt Cappell. Tholos. in decif. 91. & 341. Guid. Pap. in decif. 431. & Rot. Romana in vna Imolen. castrorum, 16. Martij 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

RESOLVT. CDXX.

Iudex appellationis absoluendo ab excommunicatione, quam obseruare debeat.

1 Ponit formam, quam seruare debet iudex appellationis in absoluendo excommunicatum.

1 Licet à sententia excommunicationis appellari nequeat, iuxta latè tradita per DD. in c. pastoralis, §. verum de appellatio. de cuius dicti veritate latissime per Cappell. Tholos. in dec. 303. & Veral. in dec. 56. p. 1. poterit tamen excommunicatus adire Archiepiscopum per viam quarele, ita probatur optimè in cap. ad reprimendum, vbi communiter Scribentes de officio Ordinarij, qui iudex nonnulla obseruare debet, videlicet.

Sic et constet excommunicationis sententiam esse iniustam, statim absoluat: si verò dubitet, cautione præstita, absoluet: si autem de offensa, & contumacia constiterit, non nisi præmissa reali satisfactione, absoluat: quod si sententia nulla sit, statim nullam fuisse declararet, vt colligitur ex cap. venerabilibus, de sentent. excommunicat. in 6. & cap. cum contingat de offic. delegat. si verò manifestò constet, sententiam valere, tunc licet absolvere possit, satius tamen erit, cum ad absoluendum remittere ei, à quo est condemnatus, ex d. c. venerabilibus §. sanè de sentent. excomm. lib. 6.

RESOLVT. CDXXI.

An causas per appellationem deuolutas, possit Archiepiscopus in diocesi suffraganei cognoscere.

1 Archiepiscopus potest causas ad se per appellationem deuolutas, etiam in diocesi suffraganei cognoscere.

Pro huius quæstionis dilucidatione adest text. expressus in cap. vt litigantes de offic. Ordin. in 6. pro cuius corroboracione placuit hic inferere decif. Rotæ in vna Valentina iurisdictionis 1. Aprilis 1596. coram Seraphino quæ est tenoris, videlicet.

1 Domini sine difficultate dixerunt, posse Archiepiscopum causas ad se per appellationem, aut alias delatas ab

Episcopo suffraganeo, per se, vel Vicarium generalem, vel per delegatum cognoscere, & terminare, in totum, vel in partem; etiam in diocesi Oriolensi, per text. in cap. 1. de offic. Ordinario in 6. vbi traditur differentia inter causas deuolutas, & deuoluendas, & ibi Anch. & Franch. idem probatur in c. vt litigantes eod. tit. & potest totam causam, vel partem tantum delegare c. super quæstionum in princ. de off. delegat. vbi gl. & Abb. nu. 9. Imol. nu. 15. Barb. in fin. las. in auth. ad hoc, n. 5. C. de iudic. potest etiam Notarium, & Nuncium deputare pro exercenda iurisdictione, quia vno concessio, censetur omnia concessa, sine quibus id explicari non potest l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. & hæc omnia procedunt de iure communi, circumscripta consuetudine.

RESOLVT. CDXXII.

Excommunicatus an sit absoluendus, si aduersarius, ne absoluatur, appellat.

- 1 Absolutio excommunicationis differri potest ex causis.
- 2 Excommunicatio est medicinalis.
- 3 Excommunicatio nonnulla mala, & incommoda producit.

D Vbitatur in Cur. Archiep. Neap. an esset absoluendus quidam excommunicatus, qui ab eadem Curia humiliter absolutionem petebat, stante interposita appellatione per eius aduersarium, ne absoluatur. Dubium faciebat pro negatiua opinione, quod absolutio potest differri ex causa, etiam si præcedat satisfactio, secundum gl. communiter receptam in c. si quis autem 18. dist. & ibi Arch. & Prapoli. n. 23. vbi enumerant causas, ex quibus id fieri potest, voluit etiam Burc. in conf. 22. n. 4. Artam. conf. 93. n. 6. & seq. Rubin. conf. 71. nu. 4. & 8. & secundum Nouis. in sua praxi c. 28. n. 2. in fin. & n. 3. vt excommunicatus magis confundatur, potest absolui coram multitudine gentium, & ex tali causa differri absolutio, vbi n. 1. refert fuisse pluries sed non passim seruatum per Curiam Archiepisc. cedulones esse affigendos contra excommunicatum, etiam si compareat, & petat se absolui, quamuis contrarium videbatur, eo quod cedulones affiguntur, vt excommunicatus videns se ab alijs vitari, aspiciens suam confusionem, erubescat, & conuertatur, vt notatur in c. 1. de except. in 6. & in clem. 1. de pen.

Vergebat pro hac obseruantia, quod excommunicatio est medicinalis c. cum medicinalis de sentent. excommunic. in 6. quandoquidem profertur, nedum, vt excommunicatus conuertatur, verum etiam, vt alij de communitate terreantur Couarr. in c. alma mater, in initio relectionis de sentent. excommunic. in 6. & proinde dicunt DD. quod Episcopus potest excommunicare illum, cui scit excommunicationem non esse profuturam, vt alios terreat, ita Panorm. & alij in c. ab excommunicato de rescript. Felin. in c. ad Apostolicam de exceptionibus.

3 Caterum supradictis minime refragantibus, contrarium fuit decisum in eadem Curia; videlicet excommunicato absolutionem petenti omnino esse impartendam eandem absolutionem, etiam quod aduersarius, ne absolueretur appellasset, quæ decisio fundatur per text. expressum in c. qua fronte de appellationib. vbi cauetur absoluendum esse excommunicatum, licet aduersarius, vel excommunicator, ne absoluatur appellat, idque propter multa mala, quæ affert excommunicatio. gl. communiter recepta in d. c. qua fronte de appell. Siluest. in verbo excommunicatio, §. 1. Vnde nulla maior poena est in Ecclesia Dei excommunicatione. c. nihil 11. q. 3. & secundum Nouissimum in manuali Confess. 64. nonnulla ponunt exempla memorabilia huius poenæ; nam refert, quod Diuus Antonius volens ostendere effectum excommunicationis, excom-

municavit panem, & statim effectus est niger, absoluit postea, & enasit albus; S. Bernardus, qui excommunicavit muscas, quæ impediebant divina officia in Ecclesia, & statim ceciderunt omnes mortuæ. Quidam Abbas excommunicavit quandam sylvam cum lacu, quam occupaverat quidam potestis, a quo recuperare eam non poterat, & sylva non amplius fructus protulit, nec lacus pisces. Quidam miles excommunicatus sedens in mensa porrigebat panem canibus, & illi non leabant accipere. E domo cuiusdam excommunicati statim Ciconiæ filios abstulerunt, & alio transtulerunt: quamvis animalia, bruta, & arbores non possint excommunicari, sed maledici.

RESOLVT. CDXXXIII.

Clausula, si, & in quantum, in appellatione quid operetur.

1 Clausula in appellatione, si, & in quantum, quid operetur.

Bartolus in l. ambitiosa circa fin. ff. de decretis ab ordin. faciendis, quem refert, & sequitur Io. de Imol. in l. iudex postquam, in fin. ff. de re iud. tenent, quod per præfatam clausulam nullatenus intelligatur admissum, quod in effectu non debuit admitti, sequitur Soc. conf. 48. num. 61. vol. 4. Balb. conf. 17. n. 3. Rub. conf. 45. n. 7. & seq. Catald. in tract. syndicus nu. 82. & seq. ideo operatur, ut si iudex illam admittere non posset, decretum est nullum, ipso iure, quia intelligitur de presenti, unde si iudex, qui illam apposuit decretum facere non poterat, est nullum, & perpetuo de nullitate dici potest, etiam coram quocunque indice incidet, Doctor Marta in tract. de clausulis in claus. 132. num. 2. & versa vice hæc clausula importat admissionem in his, quæ sunt admittenda, Maranta de ordine iudic. per 6. vers. Appellatum num. 211. Rota. divers. decis. 687. num. 2. part. 2.

Vnde quando appellatio interponitur à sententia diffinitiva, iudex admittendo, si, & in quantum de iure, & c. dicitur ei deulisse, & illam admisisse, quia, tunc talis conditio non facit suspensionem, sed habet veritatem, nam licet dicat iudex si, & in quantum, tenetur tamen rationabilem admittere, secundum decis. Beninten. 1. & vide decis. Caputaq. 49. num. 2. part. 1.

Notabilia quedam in materia appellationis ex Conc. Trid.

Primo, ex fess. 23. cap. 1. de reform. vbi disponitur, quod nulla appellatio, vel inhibito superioris impedire possit Ordinarium, quo minus suam sententiam circa residentiam Curatam exequatur.

Secundo, ex fess. 13. c. 1. & fess. 24. c. 20. de reform. habetur, quod nec in causis visitationis, correctionis morum, & criminalibus appellari possit ab interlocutoria, vel alio quocunque gravamine, nisi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit.

Tertio, ex eadem fess. 13. c. 2. dicitur, ut causæ in criminalibus ad Romanam Curiam per appellationem devolutæ committantur in partibus Archiepiscopo, seu eius Vicario, siue ex causa alteri viciniore Episcopo, seu eius Vicario, & non inferiori.

Quarto, ex fess. 25. cap. 13. Regularibus ordinatur, quod causæ præcedentiæ remota omni appellatione terminentur.

Quinto ex fess. 25. cap. 14. de reform. statuitur, quod contra concubinariorum ordinarius procedere possit, appellatione non obstante.

Finis tituli Praxis appellationum.

PRAXIS CAUSARVM DELEGATARVM.

RESOLVT. CDXXIV.

An delegatio causæ facta canonico, expediri possit, si tempore sententiæ fuit resignatus canonicatus.

1 In synodo debent constitui synodales.

2 In delegatione sufficit adesse dignitatem tempore commissionis.

CM juxta dispositionem Sac. Concil. Trid. fess. 25. cap. 10. de reform. fuerit sancitum, ut in singulis Concilijs provincialibus, aut Diocesanis creentur indices synodales habentes qualitatem, de qua in c. statutum de rescript. in 6. scilicet, ut sint in dignitate Ecclesiastica constituti, inter quos sunt Canonici Ecclesiæ Cathedralis, iuxta dec. Achill. de Grass. 1. de rescript. & Verall. dec. 93. p. 1. quare fuit dubitatum an causæ commissæ Canonico possint expediri, si tempore sententiæ fuit resignatus canonicatus, & dubitatio nem mihi faciebat primò regula illa, quod quando lex considerat actum cum qualitate non sufficit solus actus absque illa qualitate. I. Fulcinius ff. quib. ex caus. in posses. ear. Item, quia qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi. l. in delictis §, si damnum extraneus ff. de noxalib.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, cōtrarium in facti contingentia respondi, motus ex auctoritate gl. in c. tu autem 22. dist. vbi sufficit fuisse in ea dignitate tempore commissionis, de qua in delegatione, cum in quolibet actu principium sit spectandum, & habilitas illius temporis sufficiat, unde licet postea per resignationem canonicatus desierit esse in illa dignitate, nihil est, quasi non debeat considerari actus legitimus perfectus, & consumatus, quāvis pervenerit ad casum, a quo non poterit inchoari, & cum expressum fuerit nomen propriū, & dignitatis, videtur delegatio personalis, non realis, Cyn. in l. more maiorum q. 9. col. 6. num. 22. de iurisd. omni. iudic. Alex. conf. 175. col. pen. lib. 5. maxime si ex alijs coniecturis non appareat contemplatam solum dignitatem. Bellamer. dec. 39. n. 2. & ista est verior, & magis communis opinio, prout in specie concludit Card. in clem. & si principalis q. 6. de rescript. Felin. in c. quoniam Abbas, col. 6. in fin. nu. 5. de offic. deleg. vbi Dec. col. 6. n. 3. de communi, & secundum hanc opinionem iudicavit Sac. Congr. Conc. 21. Maij 1587. prout testatur Paris. de resignatione beneficij lib. 1. q. 11. n. 14. in fi. Cenal. in communib. contra commun. q. 677. n. 10. in fine. Dubium propositum fuit hoc. An si is, qui tempore commissionis reperiatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices synodales, si eā dignitatem resignaverit, possit de eadē causa cognoscere, vel potius is, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter? Congregatio censuit resignantem posse cognoscere etiam post renunciationem.

RESOLVT. CDXXV.

An in causa delegata Vicario possit procedi per Episcopum.

1 Causa delegata Episcopo non transit in eius Vicarium.

2 Episcopus non potest cognoscere de causa commissā Vicario.

3 Episcopus potest ad libitum revocare Vicarium.

PAnorm. in cap. eam te num. 14. de rescript. tenuit causam delegatam Vicario Episcopi, posse per eum.